Politechnika Wrocławska

Platformy Programistyczne .NET i Java

Wprowadzenie do języka JAVA

Dr inż. Radosław Idzikowski

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Wprowadzenie do Javy

- **Historia i ewolucja** Javy
  - Stworzona przez Jamesa Goslinga w firmie Sun Microsystems w 1995 roku.
  - od 2010 rozwijana przez Oracle Corporation.
- **Filozofia języka**
  - Napisz raz, uruchom wszędzie (Write Once, Run Anywhere - WORA).
  - Bezpieczeństwo i solidność.
  - Wysoka wydajność dzięki JVM.

Dlaczego Java?

- **Przenośność**
  - Aplikacje działają na różnych platformach bez modyfikacji kodu.
- **Wydajność**
  - JVM z Just-In-Time (JIT) kompilacją.
- **Bezpieczeństwo**
  - Silny model bezpieczeństwa.
- **Bogata biblioteka standardowa**
  - Szeroki zakres gotowych do użycia klas i funkcji.
- **Wsparcie społeczności**
  - Duża liczba programistów i zasobów online.

Zastosowania Javy

- **Aplikacje desktopowe**
  - Narzędzia i programy użytkowe.
- **Aplikacje serwerowe**
  - Serwery aplikacji, backendy usług webowych.
- **Aplikacje mobilne**
  - Android - główny język programowania.
- **Aplikacje webowe**
  - JSP, Servlets, Spring Framework.
- **Systemy wbudowane**
  - Urządzenia IoT, telewizory, dekodery.

Narzędzia Java

- JDK (Java Development Kit)
- IDE (Integrated Development Environment)
- Maven i Gradle
- JUnit
- Javadoc

JDK (Java Development Kit)

- JDK:
  - Podstawowy zestaw narzędzi do tworzenia oprogramowania w języku Java.
  - Zawiera kompilator javac, który przekształca kod źródłowy w kod bajtowy.
  - Zawiera narzędzie java do uruchamiania programów Java.
- JRE (Java Runtime Environment):
  - Środowisko wykonawcze Javy, zawiera JVM i biblioteki standardowe.
  - Wchodzi w skład JDK.
- JVM (Java Virtual Machine):
  - Maszyna wirtualna, która uruchamia kod bajtowy Javy na różnych platformach.

IDE (Integrated Development Environment)

- `IntelliJ IDEA`:
  - Popularne, bogate w funkcje IDE do Javy.
  - Wersje Community (darmowa) i Ultimate (płatna).
- `Eclipse`:
  - Open-source'owe `IDE`.
  - Silne wsparcie dla pluginów, umożliwiające rozwijanie aplikacji w różnych językach.
- `NetBeans`:
  - `IDE` sponsorowane przez Apache.
  - Zintegrowane wsparcie dla `Javy` i innych języków.
- `VS Code`:
  - Lekki edytor kodu z wieloma wtyczkami dla `Javy`.

Maven vs Gradle

`Maven` i `Gradle` to najpopularniejsze narzędzia do automatyzacji budowania aplikacji w `Javie`. Oba te narzędzia są często porównywane w celu znalezienia najlepszego rozwiązania. Automatyzacja budowania obejmuje:

- Pobieranie zależności,
- Kompilowanie kodu,
- Pakowanie kodu binarnego,
- Uruchamianie testów,
- Wdrażanie do systemów produkcyjnych.

Procesy te są zautomatyzowane, co oznacza, że mogą być powtarzane bez ingerencji człowieka.

Maven

Projekt Maven jest prowadzony przez Apache Software Foundation. zajmuje się dwoma aspektami tworzenia oprogramowania – sposobem, w jaki oprogramowanie jest tworzone oraz jego zależnościami. Plik XML opisuje budowany projekt aplikacji, zawiera on:

- zależności do innych zewnętrznych modułów i komponentów,
- kolejność budowy,
- katalogi i wymagane wtyczki,
- zdefiniowane cele do wykonania zdefiniowanych zadań, takich jak kompilacja kodu i jego pakowanie (packaging).

Maven dynamicznie pobiera biblioteki Java i wtyczki z jednego lub więcej repozytoriów i przechowuje je w lokalnej pamięci podręcznej.

Maven

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<project xmlns="http://maven.apache.org/POM/4.0.0" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
         xsi:schemaLocation="http://maven.apache.org/POM/4.0.0 https://maven.apache.org/xsd/maven-4.0.0.x
    <modelVersion>4.0.0</modelVersion>
    <parent>
        <groupId>org.springframework.boot</groupId>
        <artifactId>spring-boot-starter-parent</artifactId>
        <version>2.3.0.RELEASE</version>
    </parent>
    <groupId>pl.bykowski</groupId>
    <artifactId>springboot-buildpacks</artifactId>
    <version>0.0.1-SNAPSHOT</version>
    <name>example-maven</name>
    <description>Demo project for Spring Boot</description>

    <properties>
        <java.version>1.8</java.version>
    </properties>

    <dependencies>
        <dependency>
            <groupId>org.springframework.boot</groupId>
            <artifactId>spring-boot-starter-web</artifactId>
        </dependency>
    </dependencies>
    <build>
        <plugins>
            <plugin>
                <groupId>org.springframework.boot</groupId>
                <artifactId>spring-boot-maven-plugin</artifactId>
            </plugin>
        </plugins>
    </build>
```

JUnit

- `JUnit`:
  - Framework do testowania jednostkowego dla `Javy`.
  - Pozwala na pisanie i uruchamianie testów, zapewniając weryfikację poprawności kodu.
  - Obsługuje adnotacje takie jak `@Test`, `@Before`, `@After`.

Gradle

Gradle – to system open source, który automatyzujący kompilację oprogramowania oparty na koncepcjach Apache Ant i Apache Maven. Ponadto wykorzystuje on język dziedzinowy (domain-specific language DSL – język przystosowany do rozwiązywania określonej dziedziny problemów) oparty na Groovy.
Zamiast formy XML używanej przez Apache Maven do deklarowania konfiguracji projektu używa dedykowanego pliku .gradle:

Gradle

```
plugins {
  id 'org.springframework.boot' version '2.3.0.RELEASE'
  id 'io.spring.dependency-management' version '1.0.9.RELEASE'
  id 'java'
}
group = 'pl.bykowski'
version = '0.0.1-SNAPSHOT'
sourceCompatibility = '1.8'
repositories {
  mavenCentral()
}
dependencies {
  implementation 'org.springframework.boot:spring-boot-starter-web'
  testImplementation('org.springframework.boot:spring-boot-starter-test') {
    exclude group: 'org.junit.vintage', module: 'junit-vintage-engine'
  }
}
test {
  useJUnitPlatform()
}
```

Witać tu analogie, gdzie również wskazujemy na wersje Java, informacje na temat zależności. Warto pamiętać, że `gradle` pobiera informacje na temat zależności z repozytorium `Maven` co widać przy `repositories`.
Aby uniknąć niejasności – `Maven` i `Maven Repository` to zupełnie dwa oddzielne byty. Pierwszy z nich to system budowy, natomiast drugi to globalne repozytorium (magazyn) gdzie składowane są artefakty (zależności), które później możemy uwzględnić w projekcie.

Javadoc

- Javadoc:
  - Narzędzie do generowania dokumentacji API bezpośrednio z kodu źródłowego.
  - Komentarze dokumentacyjne w kodzie są przekształcane w czytelną dokumentację HTML.
  - Ważne adnotacje: `@param`, `@return`, `@see`.

Składnia języka Java

```
class HelloWorld
{
    public static void main(String[] args)
    {
        System.out.println("Hello World!");
    }
}
```

```
$ javac HelloWorld.java
$ ls
HelloWorld.class HelloWorld.java
$ java HelloWorld
Hello World!
```

Składnia języka Java

```
public class Hello
{
    public static void main(String[] args)
    {
        System.out.println("Hello World!");
    }
}
```

```
$ javac HelloWorld.java
HelloWorld.java:1: error: class Hello is public, should be declared in a file named Hello.java
public class Hello
       ^
1 error
```

Składnia języka Java

```
class Foo
{
    public static void main(String[] args)
    {
        System.out.println("Hello␣from␣Foo␣class");
    }
}

class Bar
{
    public static void main(String[] args)
    {
        System.out.println("Hello␣from␣Bar␣class");
    }
}
```

```
$ javac Hello.java
$ ls *.class
Foo.class Bar.class
$ java Foo
Hello from Foo class
$ java Bar
Hello from Bar class
```

Składnia języka Java

- W pliku `.java` może być wiele klas, ale tylko jedna publiczna.
- Dla wywołania `javac HelloWorld.java` kompilator będzie poszukiwał w pliku publicznej klasy o nazwie `HelloWorld`

Kompilacja oraz uruchomienie

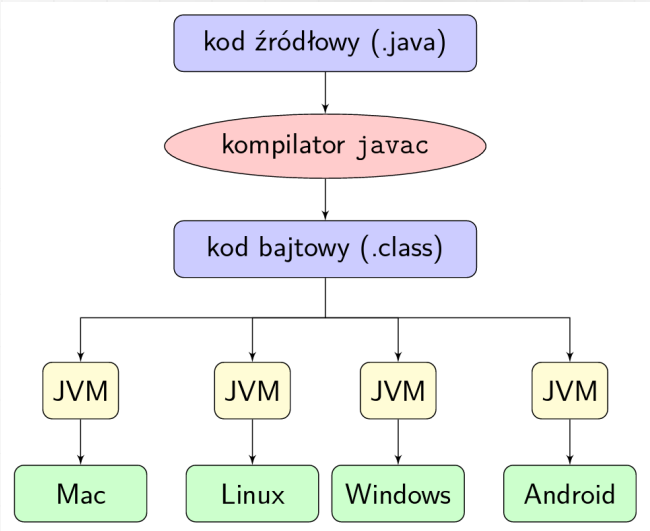

Typy danych

Java to język o ścisłej kontroli typów– każda zmienna musi mieć określony typ. W Javie istnieje osiem podstawowych typów:

- typy całkowite
  - `int`
  - `short`
  - `long`
  - `byte`
- typy zmiennoprzecinkowe
  - `float`
  - `double`
- `char`
- `boolean`

Słowo kluczowe `var`

- Wprowadzone w `Java 10`.
- Wspiera nową cechę języka `local variable type inference`.
- Kompilator `Java` rozpoznaje typ zmiennej w oparciu o kontekst wykorzystania.
- Programista nie musi deklarować typu wprost.
- Możliwość wykorzystania tylko dla lokalnych zmiennych w funkcjach.
- Zmienna typu `var` musi być zawsze inicjalizowana wartością.

Typ `String`

`String` w języku `Java` jest specjalną klasą do przechowywania niemodyfikowalnych ciągów znaków. W języku `Java` obiekt typu `String` może zostać utworzony jako:

- literał– obiekt (istniejący) w tzw. `String pool`,
- obiekt (zawsze nowy) tworzony przy pomocy operatora `new` na stercie.

Typ String

Klasa String zawiera m.in. metody:

- `int length()` -– zwraca długość łańcucha,
- `boolean equals(Object other)` -– zwraca `true`, jeżeli łańcuch jest identyczny z łańcuchem `other`,
- `int compareTo(Object other)` -– porównuje dwa łańcuchy w sensie leksograficznym,
- `boolean startsWith(String prefix)` -– zwraca wartość `true`, jeżeli na początku łańcucha znajduje się przyrostek `prefix`,
- `boolean endsWith(String suffix)` -– zwraca wartość `true`, jeżeli na końcu łańcucha znajduje się przyrostek suffix,
- `String toLowerCase()` -– zwraca nowy łańcuch z literami przekonwerowanymi na małe,
- `String toUpperCase()` -– zwraca nowy łańcuch z literami przekonwerowanymi na wielkie,
- `String trim()` -– zwraca nowy łańcuch z usuniętymi białymi znakami na początku i końcu łańcucha.

Typ String

Do efektywnej konkatenacji ciągów znaków (operator + dla typu `String`) należy wykorzystywać klasę `StringBuilder`.

```
class TestString
{
    public static void main(String[] args)
    {
        StringBuilder sb = new StringBuilder();
        sb.append("foo, ");
        sb.append("bar, ");
        sb.append("baz");
        String s = sb.toString() + "!!!";
        System.out.println(s);
    }
}
```

Operatory

- Operator przypisania,
- Operatory arytmetyczne,
- Operatory inkrementacji i dekrementacji,
- Operatory relacyjne i logiczne,
- Operatory bitowe,
- Operator rzutowania.

Definiowanie klas

Prosta klasa `Project`, która może stanowić podstawę systemu obsługi projektów:

```
class Project
{
    private String title;

    public Project(String t)
    {
        title = t;
    }
    public String getTitle()
    {
        return title;
    }
}
```

Konstruowanie obiektów

Konstruktory definiują początkowy stan obiektów. Konstrukcję obiektów wspiera kilka różnych mechanizmów:

- przeciążenie,
- domyślna inicjalizacja pól,
- konstruktor bezargumentowy,
- jawna inicjalizacja pól,
- wywołanie innego konstruktora.

Konstruowanie obiektów

Cechy konstruktorów w `Javie`:

- nazwa konstruktora musi być taka sama jak nazwa klasy,
- klasa może mieć więcej niż jeden konstruktor,
- konstruktor może przyjmować zero lub więcej parametrów,
- konstruktor nie zwraca wartości,
- wywołanie konstruktora odbywa się zawsze przy użyciu operatora `new`.

Pola i metody statyczne

- Pola statyczne -– należy do klasy, a nie do konkretnego obiektu.
- Stałe statyczne

```
public class Math
{
    public static final double PI = 3.14...;
    ...
}
```

- Metody statyczne mają dwojakie zastosowanie:
  - kiedy metoda potrzebuje dostępu tylko do pól statycznych,
  - kiedy metoda nie wymaga dostępu do stanu obiektu (np. `Math.pow`).

Klasa generyczna ArrayList

- Deklaracja i utworzenie listy tablicowej przechowującej obiekty typu `Project`

```
ArrayList<Projects> projs = new ArrayList<>();
```

- Nowe elementy można dodać do listy za pomocą metody `add`

```
projs.add(new Project("PL-Grid"));
projs.add(new Project("SpinLab"));
```

- Metoda `size` pozwala na określenie rozmiaru listy

```
projs.size();
```

Klasa generyczna ArrayList

Dostęp do elementów listy jest realizowany przez metody get i set.

- Aby ustawić wartość i-teg elementu należy:

```
projs.set(i, p1);
```

- Aby pobrać wartość elementu listy należy:

```
Project p = projs.get(i);
```

Pakiety

Klasy w Javie można segregować w tzw. pakiety przez oddzielenie klas od pozostałych. Umieszczenie klasy w pakiecie polega na dodaniu nazwy wybranego pakietu na początku pliku źródłowego:

```
package apps.projects;
public class Project
{
    // ...
}
```

Pakiety

Dostęp do pakietu z innego kodu źródłowego można uzyskać poprzez użycie instrukcji `import`:

```
import apps.projects.Task;
import apps.projects.Project;

class ProjectManger
{
    // ...
}
```

Dziedziczenie

- Dziedziczenie to technika umożliwiająca tworzenie nowych klas na bazie już istniejących.
- Klasa dziedzicząca po innej klasie przejmuje jej metody i pola oraz dodaje własne metody i pola.
- Relacja dziedziczenia jest wyrażana przez słowo kluczowe `extends`:

```
public class Project extends Base
{
    // ...
}
```

- W języku Java dziedziczenie jest wyłącznie publiczne.
- Java nie obsługuje dziedziczenia wielokrotnego.

Stos i sterta

- Stos:
  - obszar pamięci wykorzystywany dla wykonywania wątków,
  - zawiera zmienne typów prostych oraz referencje do obiektów zaalokowanych na stercie.
- Sterta:
  - obszar pamięci wykorzystywany do alokacji pamięci dla obiektów (`new`),
  - dzieli się na dwa obszary 0– `Young Generation` i `Old Generation`,
  - `Garbage Collection` – zwalnianie pamięci dla obiektów, które nie posiadają żadnej referencji.

Sterta -– Young Generation

- Young Generation jest miejscem, w którym tworzone są nowe obiekty.
- Gdy obszar Young Generation się zapełni wykonywane jest garbage collection (Minor GC).
- Young Generation dzieli się na trzy części -– obszar Eden Memory oraz dwa obszary Survivor Memory.

Sterta -– Young Generation

- większość nowo tworzonych obiektów trafia do przestrzeni `Eden Memory`,
- gdy przestrzeń `Eden Memory` jest wypełniona obiektami uruchamiany jest `Minor GC` i wszystkie obiekty, które przetrwały zostaną przeniesione do jednego z obszarów `Survivor Memory`,
- `Minor GC` sprawdza także obiekty, które przetrwały i przenosi je do innego obszaru `Survivor Memory`, więc jeden z obszarów `Survivor Memory` jest zawsze pusty,
- Obiekty, które przetrwały wiele cykli Minor GC zostają przeniesione do obszaru `Old Generation`.

Sterta -– Old Generation

- Obszar pamięci Old Generation zawiera obiekty o długim czasie życia, które przetrwały wiele cykli Minor GC.
- Zwykle garbage collection jest wykonywane na obszarze Old Generation, gdy się zapełni.
- Garbage collection na obszarze Old Generation jest nazywane Major GC i zajmuje zwykle dłuższy czas.
- Wszystkie operacje garbage collection są zdarzeniami Stop The World – wszystkie wątki aplikacji są zatrzymywane do czasu zakończenia operacji.

Stos i sterta

```
public class StackHeap
{
    public static void main(String[] args)
    {
        Thing t = new Thing();
        int a = 2;
        updateThing(t);
    }
    private static void updateThing(Thing t)
    {
        t.incr();
    }
}
```

Stos i sterta

- Dla wywołania funkcji `main` alokowany jest obszar pamięci na stosie, który będzie wykorzystywany przez funkcję `main`.
- Dla obiektu typu `Thing` alokowana jest pamięć na ten obiekt na stercie oraz alokowana jest pamięć na stosie dla referencji do tego obiektu.
- Dla obiektu typu podstawowego `int` alokowana jest pamięć na stosie.
- Dla wywołania funkcji `updateThing` alokowany jest obszar pamięci na stosie, który będzie wykorzystywany przez funkcję `updateThing`.

Klonowanie obiektów

- Po skopiowaniu zmiennej przechowującej referencje do obiektu oryginał i kopia są referencjami do tego samego obiektu.
- Zmiana jednej z nich pociąga za sobą zmianę w drugiej.

```
Thing t1 = new Thing();
t1.decr();
System.out.println("Thing t1: " + t1);
Thing t2 = t1;
t2.decr();
System.out.println("Thing t1: " + t1);
System.out.println("Thing t2 (t1 copy): " + t2);
```

Klonowanie obiektów

Aby utworzona kopia była całkiem nowym obiektem należy użyć metody `clone`. W tym celu klasa musi:

- implementować interfejs `Cloneable`,
- przedefiniować metodę clone z modyfikatorem `public`.

```
class Thing implements Cloneable
{
    // ...
    @Override
    public Object clone() throws CloneNotSupportedException
    {
        return super.clone();
    }
}
```